

TOVEERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 28

TIISTAINA, HEINÄK. 10 P.—TUESDAY, JULY 10.

1917 — Seitsemäs vuosik.

MERKILLINEN UNI

Näin unta, että suuressa naisjoukossa seisoin minäkin lasteni kanssa. Edessämme oli iso, synkkä rakennus. Se oli valtion vankila. Siellä istuivat vankeina näiden naisten puoliset, veljet, isät, sulhaset ja ystävät.

Siellä oli minunkin puolisoni, oli ollut jo jonkun viikon. Kaikki nämä miehet olivat niitä, jotka olivat kieltäytyneet noudattamasta pakollista asevelvollisuuslakia.

Niin kauan oli ollut isä pois kodistamme. Niin monta aamua ja iltaa turhaan voitosimme häntä aterioimaan kanssamme. Lasten kaihoava ja kysyvä katse piinasi minua. Mutta eikö ihme! Me emme koskaan itkeneet kauan. Kun kuljin ulkona, tunsin ylpeyttä ja pää pystyssä ymmärtämättömien naapurieni ohitse ohjasin lapsiani, etteivät he pilkkasanoilla voineet näitä pieniä sydämiä haavottaa.

Saimme luvan käydä ensi kerran katsomassa isää. Mutta tivas varjele. Meitä oli niin hirveän paljon. Emme suinkaan tänään ehdi tavata isää. Ja juuri tänään, juuri tällä hetkellä meidän pitäisi nähdä hänet. Minun sieluni hehkui jännityksestä ja riemusta. Minulla oli sanottavana iso sanoma, joka ei ollut pääsyt tuonne vankilan komeroihin vielä. Hyvä jumala! Jos näillä kaikilla odotajilla on yksi tavattava siellä muurien sisällä, niin minä ihmettelen, mitenkä he ovat sopineet sinne. Kyllä heidän olonsa on siellä kurjaa. Mutta eipä tarvitse sentään tappaa tuntemattomia työläisiä, jo parhaassa ijässä olevia miehiä.

Katson ympärilläni ja kaikki naiset näyttävät niin päättäväsiltä ja miltei onnellisilta. Varmaan heillä on sama uutinen sanottavana kuin minullakin. Varmaan hekin ovat sosialisteja, muihin kansallisuksiin kuuluvia. Eilen meille ilmoitettiin monella eri kielellä se ilosanoma...

Jono portin pielessä hiljaa liikkui ja toisesta tuli ulos ne onnelliset, jotka olivat jo oman sa nähneet. Kunpa me nyt vaan pääsisimme sisään. Minä kuis-kaisin hiljaa... ja sitten poistuimme. Olimme aivan litistyneä ihmisjoukkoon. Jokaisella näkyi olevan sama tuska ja toivo. Kuinka rakkaalta tuntui tuo joukko. Kaikkien heidän armaansa oli siis urho. Oli sankari, joka uskalsi nousta totuuden puolesta ja astui ennemmin vankilaan kuin yhtyi hallituksen

siunaaman hirveään rikokseen — ihmismurhaan. Nämä urhot nousivat taisteluun ei ainoastaan oman itsensä ja perheensä puolesta vaan koko työväen... koko maailman Löyhälisön puolesta. Ja nyt heidän lukunsa on niin suuri, tahden voima niin laaja, että se on pannut mahti-

vallan vapisemaan. Minunkin mieheni on yksi niistä sankareista... Olen aivan ylpeä... niin onnellinen.

Tuli meidän vuoro astua sisään. Laihtunut, parrakas ja keltävä muoto oli meitä vastassa.

(Jatkoo toisella sivulla)

Minkä-tähden hän kantaa Yhdysvaltain lippua

Kansallisen lapsityökomitean sihteeri Owen R. Lovejoy lausui hiljattain pitämässään puheessa New Yorkissa, samalla osottaen pientä Yhdysvaltain lippumerkkiä takkinsa rinnassa:

"Antakaa minun selittää minäkätähden minä kannan tätä lippumerkkiä takissani. Sain sen kun olin yhdistyksemme puolesta tutkimassa miten voitaisiin köyhien asemaa parantaa. Eräässä vuokrakasarmissa alhaalla toisella avennella tapasin äidin ja neljä lasta, 5—10 vuoden vanhoja, valmistamassa näitä lippuja.

"Äidillä oli kolmen kuukauden vanha lapsi rinnallaan.

Kaikkiaan oli perheessä kahdeksan jäsentä ja he asuivat yhdessä ikkunattomassa sisähuoneessa. He tekivät työtä kaiken päivää ja myöhään yöhön tehdessä näitä merkkejä kolmesta sentistä grossi. Ja täten vaataen he ansaitsivat kaksi dollaria viikossa.

"Ja tietysti täytyy lapsityötä rajoittavat lait työntää syrjään, että tämä liike voisi edistyä, sillä emmehän voi sotaa ylläpitää ilman lippuja.

"Puhutaan lippumme häväisemisestä! Jos tämä ei ole häväistys lippua kohtaan, niin haluaisin tietää mikä sitä sitten on!"

Hirveä totuus

Yhteiskunnallisten asioiden tutkimuskomitea sodan aikana, jonka esimiehenä on Edward T. Devine, on tutkimustensa tuloksina havainnut seuraavat tosiasiat, joista Devine lausui seuraavaa kansallisessa armelaisuusyhdistyksen kokouksessa Pittsburgissa:

"Mahdottoman suuri määrä voimakkaampia ja parhaimpia miehiä tapetaan. Mahdottoman suuri määrä haavoitetaan ja soikaistaan. Tavalliset tapaturmatteollisuudessa, jotka herättivät niin paljon huomiota eilen, tänään melkein unhoitetaan. Syntyneiden luku vähenee. Kuolevien luku lisääntyy, yksin siviiliväestönkin keskuudessa ja puolueettomissa maissa lähellä sotantareita. Pienten lasten kuolevaisuus, jollei ylivoimaisia yrityksiä tehdä sen ehkäisemiseksi, nousee huimaavaan korkealle. Keuhkotauti nirtaa tieltään kaikki ne taidolla rakennetut esteet ja on kasvamassa sellaiseksi vit-saukseksi, että sitä on sanoin mahdotonta kuvata. Lavantauti, koleera, halvaus ja malaria ilmaantuvat uudelleen tuottamaan tuhojaan vähemmän valistuneissa kansoissa ja sellaiset uutuuudet kuin "juoksuhaudajalka"- ja kaasumyrkytys ja äkilliset hermo-tautikohtaukset voittavat valistuneimpienkin kansojen lääketieteellisen palveluksen. Veneeriset taudit, jotka koskaan eivät ole olleet kunnollisesti kontrollin alaiset, nyt saastuttavat armeijat ja sotilaitten harjoitusleiripaikat kokonaan. Yleinen mielipide moraalista sopivaisuudesta on heikentynyt. Laittomia lapsia syntyy ennen kuulumattomissa määrissä. Prostitueerattujen naisten luku lisääntyy. Ravinnon puute, suojan puute, huolet ja muut vastukset jäytävät sekä ruumiillisen että henkisen terveyden perusteita. Mielivikaisuus kasvaa. Orpojen luku lisääntyy moninkertaisesti. Alaikäisten rikollisuus ja laittomuus käy peloittavaksi. Lasten opetus lyödään laimin. Havi ja virkistys menettää sijansa elämän välttämättömien tarpeiden joukossa. Lasten ja naisten sallitaan, jopa houkuttellaan ja miltei pakoitetaan raattamaan liian ankarasti. Elintaso alenee. Tulevaisuuden suunnitelmat unhoituvat kokonaan tämän päivän välttämättömien tarpeiden edessä. Korkeat palkat, samoin kuin korkeat elinkustannukset ja verot yhäkin jatkuvat, mutta ne eivät ole enään korkean elintason mittana työläisille ja heidän perheilleen. Perhesiteet, perheen yhteiset asiat, yksilön alottelaisuus ja kehitys ja kaikki